

Kapitola 13

Velká Británie v české zahraniční politice

Zuzana Kasáková

VELKÁ BRITÁNIE V ČESKÉ ZAHRA NIČNÍ POLITICE: VÝCHODISKA A POLITICKÝ KONTEXT

Vzájemné vztahy Spojeného království Velké Británie a Severního Irska (Velká Británie) a České republiky lze obdobně jako v letech předchozích označit za velmi dobré. Rok 2011 byl ale odlišný tím, že oboustranné vztahy byly významně ovlivněny názorovou blízkostí hlavních vládních koaličních stran – Občanské demokratické strany a britských konzervativců. Tato skutečnost se projevila ve dvou vzájemně provázaných rovinách. První představuje větší intenzifikace vztahů mezi oběma zeměmi, která se promítla do všech úrovní procesu. Druhou pak v rovině posíleného politického dialogu, k jehož ustavení došlo v prosinci 2010 a jímž Česká republika a Velká Británie deklarovaly specifičnost vzájemných vztahů a nový rámec spolupráce, byť nezávazného charakteru.

Význam posíleného politického dialogu pro českou zahraniční politiku lze rovněž chápat v kontextu nové Koncepce zahraniční politiky ČR z roku 2011. Koncepce zdůrazňuje jeho uplatnění zejména v otázkách transatlantických vztahů, bezpečnosti včetně energetické, podpory lidských práv ve třetích zemích či Blízkého východu.¹

Na druhé straně je nutné zdůraznit, že i nadále pokračoval trend, který autoři Mats Braun a Ondřej Ditrych označili za „*unijně orientovaný bilateralismus*“, neboť hlavními tématy politické diskuse v České republice se staly právě otázky, jež byly řešeny v kontextu Evropské unie.² Role vzájemných vztahů České republiky a Velké Británie v této diskusi nebyla sice ústřední, ale svým významem ovlivnila její podobu o směřování české politiky jako takové. Oproti předchozím letům, kdy vzájemné vztahy nabývaly spíše technického, apolitického charakteru, lze v roce 2011 hovořit o jejich větší politizaci.

I samotná Koncepce zahraniční politiky reflektuje zvyšující se význam multilaterální diplomacie, neboť ji chápe jako důležitý rámec diplomacie bilaterální. V tomto směru je v souladu s dalšími dvěma klíčovými dokumenty, jež byly v roce 2011 přijaty – Bezpečnostní strategií ČR a Bílou knihou o obraně ČR. V kontextu proměňu-

jícího se rámce české zahraniční politiky a zapojení velkého množství aktérů Česká republika akcentuje důležitost veřejné diplomacie. V této oblasti lze zmínit pokračování tradiční kulturní prezentace České republiky ve V. Británii.

VELKÁ BRITÁNIE V ČESKÉ ZAHRA NIČNÍ POLITICE: UDÁLOSTI A AGENDA

Praktická rovina prosazování a naplňování cílů české zahraniční politiky vůči Velké Británii byla i v roce 2011 ovlivněna úspornými vládní opatřeními a rozhodnutím Ministerstva zahraničních věcí ČR omezovat zahraniční zastoupení České republiky. Příkladem tohoto postupu v Británii bylo uzavření honorárního konzulátu ve velšském Cardiffu.

Bezpečnostní spolupráce

Podobu bezpečnostní spolupráce mezi oběma zeměmi v roce 2011 výrazně ovlivnily restriktce výdajů na obranu ve Velké Británii. V důsledku omezení rozpočtu tak byla dána přednost podpoře projektů vzájemné spolupráce, která se uskutečňuje v rámci multilaterálních vztahů než vztahů čistě bilaterálních. Zachována tak zůstala spolupráce českých a britských vojenských specialistů v rámci programu BMATT (*British Military Advisory and Training Team for Central and Eastern Europe*), jehož realizace byla zahájena v roce 2000 ve Vyškově a jenž se zaměřuje na výcvikáře pro peacekeeping. Rovněž pokračovala kooperace obou zemí v oblasti ochrany proti chemickým, biologickým, radiologickým a jaderným zbráním hromadného ničení (*CBRN defence*). Naopak došlo ke zrušení cvičení vzdušných sil *Létající nosorožec* (*Flying Rhino*), které se pravidelně konalo od roku 2003 a které svým charakterem odpovídá zcela bilaterální rovině vzájemných vztahů. Na druhé straně i v roce 2011 pokračovalo vysílání příslušníků Armády ČR na jazykové a odborné kurzy do Velké Británie, i když v kontextu úsporných opatření na české straně v ne tak velkém rozsahu jako v předchozích letech.³

Obdobně jako v roce předchozím, i roku 2011 se česko-britská spolupráce v oblasti mezinárodních misí nacházela v útlumu. Snižování intenzity vzájemné kooperace bylo způsobeno nejenom rozdílným působením kontingentů obou zemí v Afghánistánu, ale i neúčastí České republiky (vyjma dvou vojáků v rámci posádek letounů AWACS) v misi NATO v Libyi, v níž naopak Británie hrála aktivní roli.⁴

Důležitým tématem bilaterálních vztahů se stala rovněž otázka korupce při tendru na nákup 24 stíhacích letadel JAS-39 Gripen mezi lety 1999 a 2001. Přestože ve veřejné zakázce zvítězilo britsko-švédské konsorcium BAE Systems/Saab, kontrakt ale nezískalo. Důvodem bylo jeho zrušení v roce 2002 na základě odmítnutí nákupu stíhaček Parlamentem ČR. Byli to právě vyšetřovatelé z Velké Británie, kteří upozornili na korupční praktiky při výběrovém řízení. České úřady při obnoveném vyšetřování této kauzy požádaly v roce 2010 své britské protějšky o pomoc, ty ale na žádost ČR nereflektovaly. Teprve poté, co se touto záležitostí začal na žádost českého premiéra Petra Nečase zabývat britský ministerský předseda David Cameron (svou pomoc při-

slíbil při své návštěvě v Praze v červnu 2011), se České republice podařilo vyšetřovací spis v srpnu získat.⁵

Dvoustranné vztahy v souvislosti s EU

Evropská dimenze česko-britských vztahů byla v roce 2011 výrazně ovlivněna názorovou blízkostí Občanské demokratické strany a konzervativců. Tato skutečnost se plně projevila v kontextu řešení dluhové krize eurozóny a zajištění hospodářské stability EU, které byly spojeny i s debatou ohledně dalšího směřování evropské integrace. Poněvadž problematika dluhové krize patřila mezi hlavní témata řešená na evropské úrovni po celý rok 2011, stala se prioritní záležitostí i v dvoustranných vztazích mezi Českou republikou a Velkou Británií. To bylo navíc umocněno postavením obou zemí v EU, které se svým postojem k řešení dluhové krize eurozóny a prohlubování spolupráce v hospodářské oblasti zůstaly mimo většinový názorový proud. Projevem shodných zájmů bylo odmítnutí participace na Paktu euro plus v březnu, dalším pak nesouhlas s poskytnutím pomoci Řecku prostřednictvím Evropského mechanismu finanční stabilizace v červnu 2011. Obdobně se ani jedna země nepřipojila k návrhu Fiskálního kompaktu o půl roku později. I když v této otázce zaujala Česká republika opatrnější postoj než Velká Británie. Zatímco Británie jako jediná země EU návrh dohody na zasedání Evropské rady okamžitě odmítla, Česká republika zvolila „vyčkávací“ strategii, přičemž argumentovala nutností znalosti přesného znění smlouvy a konzultací na domácí politické scéně. Výsledkem českého přístupu bylo ale nakonec přiklonění se k britské pozici a odmítnutí fiskální smlouvy v březnu 2012. Představitelé obou zemí si za své postoje vysloužily kritiku nejenom na evropské, ale i vnitrostátní úrovni. V případě České republiky dokonce postoj premiéra a ODS jako takové k problémům eurozóny a k otázce společné měny vedl k rozkolu v koaliční vládě, kdy s jejich stanoviskem vyslovila především ústy svého předsedy a ministra zahraničních věcí Karla Schwarzenberga nesouhlas TOP 09 a varovala před možnou izolací země v EU. Ostatně postavení menších zemí v EU bylo předmětem přednášky ministra zahraničních věcí v Chatham House již během jeho pracovní návštěvy Londýna v první polovině října 2011.

Naopak český prezident Václav Klaus v této souvislosti dokonce akcentoval nutnost dojednání trvalé výjimky ze třetí etapy hospodářské a měnové unie, čímž by se Česká republika vyvázala z povinnosti přijmout společnou měnu a postavila by se na roveň Velké Británie a také Dánska.

Na druhé straně tvrzení o postavení na „periferii“ evropské integrace je oslabeno faktem, že Česká republika i Velká Británie následovaly v listopadu 2011 ostatní členské země EU a schválily návrh šesti legislativních opatření o rozpočtových pravidlech (*six pack*). Ač spíše v pozadí debat o návrhu Fiskálního kompaktu *six pack* přináší obdobné změny jako Fiskální kompakt.

Důležitost této problematiky se promítla i do větší intenzity jednání a komunikace mezi českými a britskými zástupci na jednotlivých úrovních tvorby české zahraniční, resp. evropské politiky. Navzdory této skutečnosti nebyl proces vytváření české zahraniční politiky obdobně jako v předchozích letech žádným způsobem institucionalizován. Mezi další témata, na kterých panovala v roce 2011 mezi čes-

kou a britskou stranou shoda, je dokončení vnitřního trhu EU, posílení konkurenceschopnosti, podpora inovací a dalšího rozšiřování EU. Oproti roku 2010 se podařilo v kontextu evropské politiky více rozvinout vzájemné vztahy v oblasti bezpečnosti a obrany.

Dokladem větší koordinovanosti vzájemných vztahů byla nejenom návštěva britského ministra pro Evropu Davida Lidingtona v Praze na konci února, při které se kromě jiného sešel s premiérem Nečasem a také prvním náměstkem ministra zahraničních věcí Jiřím Schneiderem, ale zejména britského premiéra D. Camerona den před červnovým summitem Evropské rady. Po pěti letech tak Praha opět hostila ministerského předsedu Velké Británie. Cameron se setkal nejenom s premiérem Nečasem, ale rovněž s ministrem zahraničních věcí Schwarzenbergem a prezidentem Klausem. Hlavním předmětem jednání byla otázka zajištění hospodářské a finanční stability EU a koordinace postupu mezi českou a britskou stranou na nadcházejícím evropském summitu. Pozornost byla rovněž věnována vývoji v Afghánistánu a otázce stahování kontingentů ze země.⁶

Řada setkání se uskutečnila rovněž na půdě Velké Británie. Mezi nejvýznamnější návštěvy patří vystoupení prezidenta V. Klause na konferenci o klimatických změnách v Cambridgi v květnu⁷ a také setkání ministra životního prostředí Tomáše Chalupy s britskou ministryní životního prostředí, výživy a záležitostí venkova Caroline Spelmanovou a ministrem pro energetiku a změnu klimatu Chrisem Huhnem. Důvodem schůzky byla koordinace postojů v otázce omezování emisí skleníkových plynů a jejich dopadu na ekonomiku před mezinárodní konferencí OSN o klimatických změnách v Durbanu a rovněž sdílení britských zkušeností ohledně ustavení zelené banky na podporu projektů šetrných k životním prostředí.⁸

Za stejně významné lze označit i setkání ministra obrany Alexandra Vondry s britským ministrem zahraničních věcí Williamem Haguem, ministrem pro Evropu D. Lidingtonem a tehdejším ministrem obrany Liamem Foxem v rámci výroční konference Konzervativní strany v Manchesteru na počátku října 2011. Ministři projednávali především otázku vzájemné spolupráce v oblasti bezpečnosti a obrany. Na A. Vondru o týden později navázal výše zmíněnou dvoudenní pracovní návštěvou ministr zahraničních věcí. K. Schwarzenberg se sešel k diskusi o dvoustranných vztazích, evropských otázkách, situaci v Libyi a západním Balkánu se svým britským protějškem W. Haguem. Ve vypjaté atmosféře diskusí o návrhu Fiskálního kompaktu se na počátku prosince k dvoustranným konzultacím sešli první náměstek J. Schneider a D. Lidington. Právě otázka eurozóny a obecně směřování evropské integrace patřily mezi hlavní témata jejich setkání. Obdobně se tato otázka stala předmětem telefonické konzultace mezi premiéry obou zemí, jejímž iniciátorem byl britský ministerský předseda, s cílem získat podporu pro svůj negativní postoj k návrhu fiskální smlouvy. Na rozdíl od června se jednalo o *ad hoc* konzultace.⁹

Větší viditelnost postojů obou zemí v rámci EU daná především odlišením se od většiny členských států vymezením se vůči formě řešení krize eurozóny se projevila rovněž ve zvýšeném zájmu britských intelektuálních elit o Českou republiku a její směřování v EU. Vyjádřením tohoto zájmu je řada vystoupení předních českých politiků a ekonomů na diskusních fórech významných britských think tanků. Zmínit lze

např. účast A. Vondry na panelové diskusi Centre for European Reform (CER) a Open Europe, ministra Schwarzenberga na kulatém stole v Institute for Strategic Dialogue lorda Weidenfelda a jeho přednášku v Chatham House v říjnu, J. Schneidera na kulatém stole CER nebo vystoupení guvernéra České národní banky Miroslava Singera v londýnském Reformním klubu na konci června 2011.¹⁰

Na úrovni substátních vztahů lze vyzdvihnout i pokračující institucionalizovanou spolupráci vládnoucích stran ODS a konzervativců v Evropském parlamentu. Ta byla umocněna navíc faktem, že český europoslanec Jan Zahradil se stal v období březen–prosinec 2011 předsedou politické skupiny Evropských konzervativců a reformistů. Z titulu své funkce Zahradil rovněž vystoupil se svou vizí o budoucím směřování evropské integrace včetně eurozóny na výroční konferenci konzervativců.¹¹

Větší intenzity doznala oproti roku 2010 i parlamentní diplomacie. Na jaře 2011 navštívily Velkou Británii hned tři výbory Parlamentu ČR – Zahraniční výbor PSP, Volební výbor PSP a senátní Výbor pro EU. Delegace zahraničního výboru navštívila kromě Londýna i Edinburgh. Na druhé straně se člen Sněmovny lordů Christopher Monckton, jenž je politicky organizován ve Straně nezávislosti Spojeného království (UKIP), setkal k debatě nad evropskými tématy s českým prezidentem V. Klausem.¹²

Ekonomické a kulturní vztahy

Velká Británie patří již tradičně k významným obchodním partnerům České republiky. Po stagnaci roku 2009 pokračoval v roce 2011 trend zvyšování vzájemné obchodní výměny. Meziročně celková obchodní vzrostla o 6,4 %.¹³ Velká Británie po Spolkové republice Německo a Slovensku je naší třetí největší obchodní relací. Pro Českou republiku byla v roce 2011 Británie šestým největším exportním trhem a třináctým největším dovozním trhem.¹⁴ V rámci ujednání na úrovni EU a OECD podepsala Česká republika tři dohody o výměně informací v oblasti daní. Smlouvy mezi ČR a ostrovy Man, Guernsey a Jersey tak České republice umožní přístup k informacím v daňových otázkách za účelem vyšetřování daňové trestné činnosti a správy daní.¹⁵ V kontextu dopadů ekonomické krize se česká společnost Aero Vodochody rozhodla ukončit výrobu kompozitů ve V. Británii, kterou pro společnost od roku 2007 zajišťovala dceřiná společnost Rotortech Aero Composites.¹⁶

V rámci ekonomických vazeb nelze nepřipomenout březnové úmrtí jednoho z předních Čechů žijících v Británii – Sira Františka Lamberta, prezidenta jedné z největších celosvětových stavebních společností Bovis Land Lease a mj. také předsedy Česko-britské obchodní komory.¹⁷

Na poli kulturní diplomacie zůstala spolupráce České republiky a Velké Británie na již tradiční velmi dobré úrovni. Hlavním aktérem na tomto poli bylo především České centrum v Londýně. Lze vymezit několik tematických oblastí, v jejichž rámci kulturní spolupráce probíhala. Jde zejména o oblast české architektury a designu, druhým velkým tématem pak byla příprava propagace České republiky na olympijských hrách (přelom července a srpna 2012 v Londýně). Co se týče architektury a designu, jednou z hlavních událostí, jíž se dostalo ohlasu i v předních britských denících, se stala výstava zaměřující se na představení díla a působení předního českého architekta Adolfa Loose v českých zemích. Výstava se uskutečnila v prestižním Královském in-

stitutu britských architektů (RIBA) ve spolupráci s Českým centrem v Londýně. Nezmínit nelze ani první sólovou výstavu ve Velké Británii designéra Jiřího Pelcla, jež proběhla v součinnosti galerie University of Brighton a Českého centra. Mezi další významné projekty, na nichž se České centrum podílelo, byla podpora účasti umělkyně Evy Koťátkové na významném londýnském veletrhu s uměním Frieze Art Festival nebo Kateřiny Šedé v londýnské galerii Tate Modern. Během roku 2011 probíhala příprava na prezentaci České republiky na olympijských v Londýně. Akce nazvaná Czech Open 2012 byla oficiálně zahájena na jaře 2012 v londýnské čtvrti Islington. Jejím cílem bylo představit Českou republiku jako zemi, která má nejenom bohatou kulturní, ale rovněž sportovní historii. Na její realizaci se podílelo České centrum především ve spolupráci Českým olympijským výborem, ZÚ ČR v Londýně, Magistrátem hl. m. Prahy, Islington Council a Česko-britskou obchodní komorou.

Významnou akcí roku 2011 byla rovněž rozsáhlá výstava *Mimo tento svět: Science Fiction jak ji neznáte*, na které mohli návštěvníci shlédnout originál robota Karla Čapka z roku 1923. Výstava proběhla v British Library za spolupráce Českého centra a Muzea bratří Čapků v Malých Svatoňovicích. Obdobně významnou událostí české kulturní diplomacie bylo představení českého animovaného filmu v londýnském kulturním centru Barbican nejen v rámci hlavního filmového programu, ale i v podobě výstavy. Londýnskému publiku tak byli představeni Jiří Trnka, Jiří Barta, Jan Švankmajer a Břetislav Pojar.

Důležitým tématem kulturních vztahů obou zemí byla připomínka první a druhé světové války, která proběhla formou výstav, a to jak ve Velké Británii, tak v České republice. Zmínit lze např. transport židovských dětí z okupované Prahy do Anglie, organizované Sirem Nicholasem Wintonem. Tu připomínala výstava *Wintonovy vlaky* a také britská premiéra filmu *Nickyho rodina*. Dále to byla expozice *Brothers in Arms* v muzeu RAF připomínající zásluhy československých a polských pilotů za druhé světové války. Za zmínku stojí rovněž odhalení pamětní desky připomínající 70. výročí rozhodnutí o provedení operace Anthropoid v Londýně, jejímž cílem bylo odstranit říšského protektora Reinharda Heydricha.

Rok 2011 byl důležitým z hlediska propagace České republiky i na poli filmovém, divadelním a literárním. Vyjma účasti českých zástupců na Edinburgh Fringe Festival lze zmínit britskou premiéru první hry Václava Havla napsané v disentu *Spiklenci* a také premiéru divadelního zpracování knihy Tomáše Sedláčka *Ekonomie dobra a zla* v Londýně a Bathu. Sedláčkova kniha se navíc dočkala vydání v prestižním nakladatelství Oxford University Press. Obdobně se prvního anglického překladu dočkala kniha Jáchyma Topola *Kloktat dehet*, jež byla zároveň nominována na cenu nejlepšího zahraničního autora britského deníku *The Independent*.¹⁸

V rámci podpory výuky českého jazyka, kultury a historie v zahraničí byla v září 2011 zahájena realizace doktorandského stipendia Madeleine Albrightové. V jeho rámci tak získal finanční podporu jeden student v oboru bohemistiky na University of Glasgow.¹⁹ Zároveň byl v dubnu uskutečněn pilotní projekt česko-britského fóra v podobě semináře českých a britských novinářů, který se zabýval např. otázkami týkajícími se médií a demokracie, reflexe České republiky ve Velké Británii nebo obrazu Velké Británie v ČR. Na realizaci tohoto projektu se podílel Ústav mezinárodních

vztahů ve spolupráci s Ministerstvem zahraničních věcí ČR, Českým syndikátem novinářů a dalšími institucemi.²⁰

Jako každý rok, i v roce 2011 udělil ministr zahraničních věcí K. Schwarzenberg cenu *Gratias Agit*. Cena je udělována osobnostem z nejrůznějších oblastí činnosti, které svými aktivitami dlouhodobě přispívají k propagaci České republiky v zahraničí. V roce 2011 mezi třinácti laureáty tuto cenu obdrželi i dva zástupci z Velké Británie – britský dramatik a scénárista Sir Tom Stoppard a hudební skladatel, klavírista a popularizátor české vážné hudby Karel Janovický, Čech, který od roku 1948 žije ve V. Británii.

Údálostí, jež se rovněž promítla do vzájemných vztahů, bylo úmrtí V. Havla v prosinci 2011. Na jeho pohřeb se sešli významní státníci z celého světa. Velkou Británii zastupoval premiér D. Cameron společně se svým předchůdcem Johnem Majorem.

VELKÁ BRITÁNIE V ČESKÉ ZAHRA NIČNÍ POLITICE: IDENTIFIKACE A CHARAKTERISTIKA KLÍČOVÝCH AKTÉRŮ

Česká zahraniční politika vůči Velké Británii se odehrávala na nejrůznějších úrovních rozhodovacího procesu jak vertikálně, tak horizontálně. I v roce 2011 pokračovala decentralizace vzájemných vztahů silně ovlivněná členstvím obou zemí v Evropské unii. Mezi aktéry české zahraniční politiky vůči Británii patřily MZV a jeho součásti – Odbor severní a východní Evropy, Odbor bezpečnostní politiky, odbory zabývající se záležitostmi EU, Úřad vlády ČR, Ministerstvo obrany ČR a Armáda ČR, další ministerstva a úřady, Stálé zastoupení v Bruselu, Zastupitelský úřad v Londýně, substátní a nestátní aktéři. Parlament ČR do procesu tvorby zahraniční politiky vstupoval pouze v obecné rovině schvalováním vládních návrhů, nicméně sloužil jako platforma pro diskusi především ve vztahu k řešení otázky evropské měnové integrace a v této souvislosti i pozici Velké Británie a její srovnání s postoji české vlády.

Spojením zapojení různých aktérů do procesu vytváření vzájemných vztahů představuje ZÚ v Londýně. Velvyslanec Michael Žantovský uskutečnil návštěvy historických zemí a regionů Velké Británie. Účelem jeho návštěv bylo nejen prohloubení kontaktů se zástupci regionálních autonomních institucí ve Walesu, Belfastu a Edinburku, ale rovněž diskuse ohledně možností spolupráce s českými podnikateli a investory, či kooperace na parlamentní úrovni. Naopak předmětem návštěvy anglického Lancashiru byla vzdělávací činnost na jednotlivých úrovních. Jedním z výsledků velvyslancovy návštěvy bylo i vyhlášení nového stipendia pro studenty Gymnázia Boženy Němcové v Hradci Králové pro zajištění dlouhodobějšího pobytu na střední škole Krále Edwarda VII. a královny Mary (KEQMS) v Lathamu.²¹

ČESKÁ ZAHRA NIČNÍ POLITIKA VŮČI VELKÉ BRITÁNII V MEDIÁLNÍM A VEŘEJNÉM PROSTORU

Na rozdíl od předchozích let se v roce 2011 věnoval český mediální i veřejný prostor vztahům české zahraniční politiky vůči Británii určitou pozornost. Hlavním té-

matem politické diskuse v České republice se stala otázka řešení dluhové krize v eurozóně a s ní úzce spojená problematika dalšího vývoje procesu evropské integrace. Vzájemné vztahy České republiky a Velké Británie v této debatě sice nepředstavovaly základní osu argumentace, ale svým významem ovlivnily její podobu především ve smyslu směřování české politiky jako takové. Do diskuse se zapojily nejenom politické strany, ale řada nevládních institucí, think tanků a ekonomů. Velké pozornosti se jí dostávalo v českých médiích nejenom v podobě stručných informativních zpráv, ale rovněž v podobě rozhovorů s předními účastníky této diskuse a analýz. Obdobná pozice obou zemí k této problematice se projevila i v britských sdělovacích prostředcích. Opět samotný vztah Británie a její role v české zahraniční politice byly spíše na okraji této debaty, je možné ale konstatovat, že byly jejím akcelerátorem. Příkladem může být např. rozhovor prvního náměstka MZV J. Schneidera pro televizní stanici CNN International v Londýně či vystoupení velvyslance M. Žantovského v předním publicistickém pořadu BBC *Newsnight*.

Velkou mediální pozornost vzbudila i královská svatba na konci dubna 2011 a samozřejmě také úmrtí a pohřeb V. Havla. Této smutné události se věnovala všechna přední britská média.

V souvislosti s projednávanými českými kauzami na britské půdě se určité pozornosti ze strany britských sdělovacích prostředků dostala otázka korupce při zadávání veřejných zakázek v České republice. Nejednalo se tedy v žádném případě o debatu o roli Velké Británie v procesu tvorby české zahraniční politiky.

ZÁVĚR

Zásadní rovinou dvoustranných vztahů Velké Británie a České republiky byla v roce 2011 Evropská unie. Otázka vhodného řešení krize eurozóny a s ní úzce spojená problematika dalšího směřování evropské integrace se stala hlavním předmětem politické i veřejné diskuse, i když konkrétní naplňování česko-britských vztahů nebylo v této debatě klíčové. Oproti předchozím letům doznaly vzájemné vztahy větší intenzity. Nelze ale jednoznačně říci, zda se jednalo o důsledek ustavení politického dialogu, spíše byl tento fakt způsoben ideovou spřízněností koaličních vlád a do určité míry i postavením, do kterého se obě země v důsledku své politiky na evropské úrovni dostaly. Názorová blízkost se projevila i v intenzivnější komunikaci v oblasti bezpečnostní spolupráce, i když v jejím praktickém naplňování se projevíly dopady ekonomické krize. Obdobně tomu bylo i v otázkách vnitřního trhu, rozšiřování EU, Východního partnerství, životního prostředí a kulturní diplomacie. Decentralizovanost procesu tvorby české zahraniční politiky se projevila vůči V. Británii zapojením velkého množství aktérů na horizontální i vertikální úrovni. V kontextu aktivnější české diplomacie lze rovněž zmínit prohloubení vztahů s autonomními regionálními institucemi ve Walesu, Severním Irsku a Skotsku. Dynamika jejich vývoje může potenciálně ovlivnit povahu vzájemných česko-britských vztahů.

Poznámky

- ¹ Body 2.4. a 4.2.2., *Koncepce zahraniční politiky České republiky*, 20. 7. 2011. On-line: www.mzv.cz/file/675937/koncepce_zahranicni_politiky_2011_cz.pdf.
- ² Braun, Mats-Ditrych, Ondřej (2011): *Státy západní Evropy v české zahraniční politice*. In: Michal Kořan a kol.: *Česká zahraniční politika v roce 2010. Analýza ÚMV*. Praha: Ústav mezinárodních vztahů, s. 186.
- ³ Rozhovor se zástupcem Ministerstva obrany ČR, 6. 1. 2012.
- ⁴ Ministerstvo obrany ČR: *Ministři obrany NATO jednali v Bruselu*. 9. 6. 2011. On-line: www.mocr.army.cz/informacni-servis/zpravodajstvi/ministri-obrany-nato-jednali-v-bruselu-56429.
- ⁵ ČTK: 23. 6. 2011, 30. 8. 2011.
- ⁶ Vláda ČR: Cameron v ČR: Všechny evropské státy musí snižovat výdaje, 23. 6. 2011. On-line: www.vlada.cz/cz/media-centrum/aktualne/cameron-v-cr-vsechny-evropske-staty-musi-snizovat-vydaje-85195/.
- ⁷ ČTK, 10. 5. 2011.
- ⁸ ČTK, 31. 10. 2011.
- ⁹ ČTK, 15. 12. 2011; MZV ČR: *Zahraníční politika ČR X–XII 2011*. Praha: Odbor administrativy a zpracování informací MZV ČR, leden 2012.
- ¹⁰ Tamtéž; MZV ČR: *Guvernér České národní banky v Londýně*, 30. 6. 2011. On-line: www.mzv.cz/london/cz/aktuality/guverner_ceske_narodni_banky_v_londyne.html.
- ¹¹ Jan Zahradil: *Budoucnost Evropy je v rukách konzervativců*, 6. 10. 2011. On-line: www.zahradil.eu/stanoviska_a_projevy/Zahradil-Budoucnost-Evropy-je-v-nasich-rukach-tak-at-je-to-budoucnost-konzervativni.
- ¹² ČTK, 30. 5. 2011.
- ¹³ Rozhovor se zástupcem MPO ČR.
- ¹⁴ ZÚ Londýn: *Souhrnná teritoriální informace Velká Británie*, stav ke 2. 4. 2012. On-line: www.businessinfo.cz/cz/rubrika/velka-britanie/100687/.
- ¹⁵ MZV ČR: *V Londýně slavnostně podepsána dohoda mezi vládou České republiky a vládou ostrova Guernsey o výměně informací v daňových záležitostech*, 15. 9. 2011. On-line: www.mzv.cz/london/cz/aktuality/v_londyne_slavnostne_podepsana_dohoda.html; MZV ČR: *Podepsána dohoda o výměně informací v daňových záležitostech mezi ČR a ostrovem Man*, 18. 7. 2011. On-line: www.mzv.cz/london/cz/aktuality/podepsana_dohoda_o_vymene_informaci_v.html; MZV ČR: *Podepsána dohoda o výměně informací v daňových záležitostech mezi ČR a Jersey*, 12. 7. 2011. On-line: www.mzv.cz/london/cz/aktuality/velvyslanec_podepsal_dohodu_mezi_cr_a.html.
- ¹⁶ ČTK, 15. 2. 2011.
- ¹⁷ MZV ČR: Zemřel Sir Frank Lampl, 25. 3. 2011. On-line: www.mzv.cz/london/cz/aktuality/zemrel_sir_frank_lampl.html.
- ¹⁸ ČTK, 11. 4. 2011.
- ¹⁹ Vláda ČR: Usnesení vlády, 30. 8. 2011. On-line: [kormoran.vlada.cz/usneseni/usneseni_webtest.nsf/0/3C49F37A002BD5DBC12579040032E2F3/\\$FILE/656%20uv110831.0656.pdf](http://kormoran.vlada.cz/usneseni/usneseni_webtest.nsf/0/3C49F37A002BD5DBC12579040032E2F3/$FILE/656%20uv110831.0656.pdf).
- ²⁰ MZV ČR: Seminář českých a britských novinářů, 11. 4. 2011. On-line: www.mzv.cz/jnp/cz/udalosti_a_media/udalosti_a_temata/x2011_04_11_seminar_ceskych_a_britskych_novinaru.html.
- ²¹ MZV ČR: *Velvyslanec Žantovský navštívil Lancashire*. On-line: www.mzv.cz/london/cz/aktuality/velvyslanec_zantovsky_navstivil.html.